

Kručinka křídlatá

Genista sagittalis L.

Stupeň ohrožení: C1

syn.: *Genistella sagittalis* (L.) Gams, *Cytisus sagittalis* (L.) Koch, *Chamaespartium sagittale* (L.) Gibbs

POPIS

Drobný polokeřík, který vlivem kořenujících až plazivých dřevnatých větví se polštářovitě rozrůstá (polykormony). Výška nápadně křídlatých (křídlo až 5 mm šir.) vzpřímených výhonů max. 25 cm, osa starších výhonů hnědá, mladších tak jako křídla zelená, oboje jsou řídce chlupaté až olysálé. Listy na lodyze oddálené, drobné, jednoduché, eliptické, přisedlé, 10-20 mm dl., v horní části lodyh velmi drobné, na okraji i po obou stranách řídce odstále chlupaté. Květy ve vícekvětném (až 20květném) terminálním hroznu vzpřímených částí lodyh, 3-5 cm dl., květy sytě žluté, 13-15 mm dl., pavéza řídce brvitá, člunek na kýlu brvitý. Lusk podlouhlý, 14-17 mm dl., hustě přitiskle až odstále chlupatý, semena 2 mm dl., zploštělá, lesklá, zelenohnědá, bez strofioly.

EKOLOGICKÉ NÁROKY

Biotopy na kterých druh roste, mohou zčásti působit jako původní díky dokonalému zapojení druhu do cenóz, zčásti však jsou to člověkem evidentně ovlivněné plochy: obnažené plochy (disturbované bezlesí, dostřeliště vojenských prostorů, pastviny, suché polopřirozené louky, skalnaté svahy, stepní lokality, lokalitám se subkontinentálním průběhem počasí se vyhýbá), ojediněle i parky, kolejiště, okraje lesů a remízků. Biotopy v ČR jsou podobné biotopům v areálu přirozeného (primárního) výskytu, avšak jiného floristického složení; jsou to nejčastěji propustné, někdy i písčité, kyselé, někdy kamenité půdy. Druh je ponejvíce soustředěn do nadmořských výšek v rozmezí 200-300 m. Druh do střední Evropy pravděpodobně zavlékán s lesními sazenicemi, nebo s osivem krmných rostlin, ev. se sklářským pískem a naturalizován z parkových výsadeb. Cenologická příslušnost nebyla na území ČR dosud identifikována.

ROZŠÍŘENÍ

Jedná se o evropský, subatlantsko-submediteránní druh s přesahem do mediteránu, běžný v západní Evropě, kde dosahuje JZ hranice v severním Španělsku. Severní hranice primárního areálu probíhá severním Maďarskem, Rakouskem a Bavorskem. Východní okraj areálu se dotýká Makedonie, několika drobnými arely druh přesahuje i do mediteránního prostoru (jižní část Apeninského poloostrova, Dalmácie, pobřežní části jižní Francie a SV Španělska). České lokality jsou všechny považovány za sekundární, lokality na Slovensku mohou být však součástí roztroušeného výskytu v karpatské oblouku.

Rozšíření v ČR je velmi roztroušené bez konkrétní vazby na fyto geografickou oblast či fytochorion, v různých nadmořských výškách (nejčastěji kolinní stupeň, ale roste až do submontánního), nejvíce lokalit leží v mezofytiku, a to zvláště v území s převažujícím subatlantským klimatem, v termofytiku se vyskytuje omezeně.

PŘÍČINY OHROŽENÍ

Vzhledem k sekundárnímu výskytu v ČR a to na velmi různých biotopech, kdy se často může jednat o populace s několika málo jedinci (polykormony jediného jedince), je zranitelnost tohoto druhu velmi vysoká, i proto, že většina lokalit není zařazena pod územní ochranu a

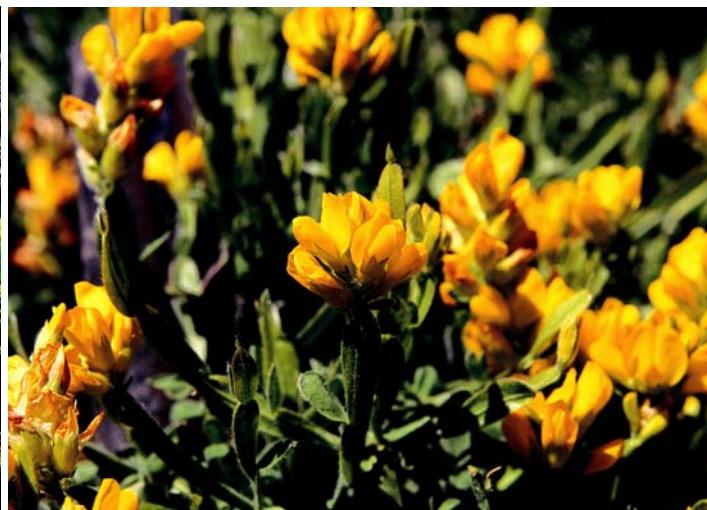
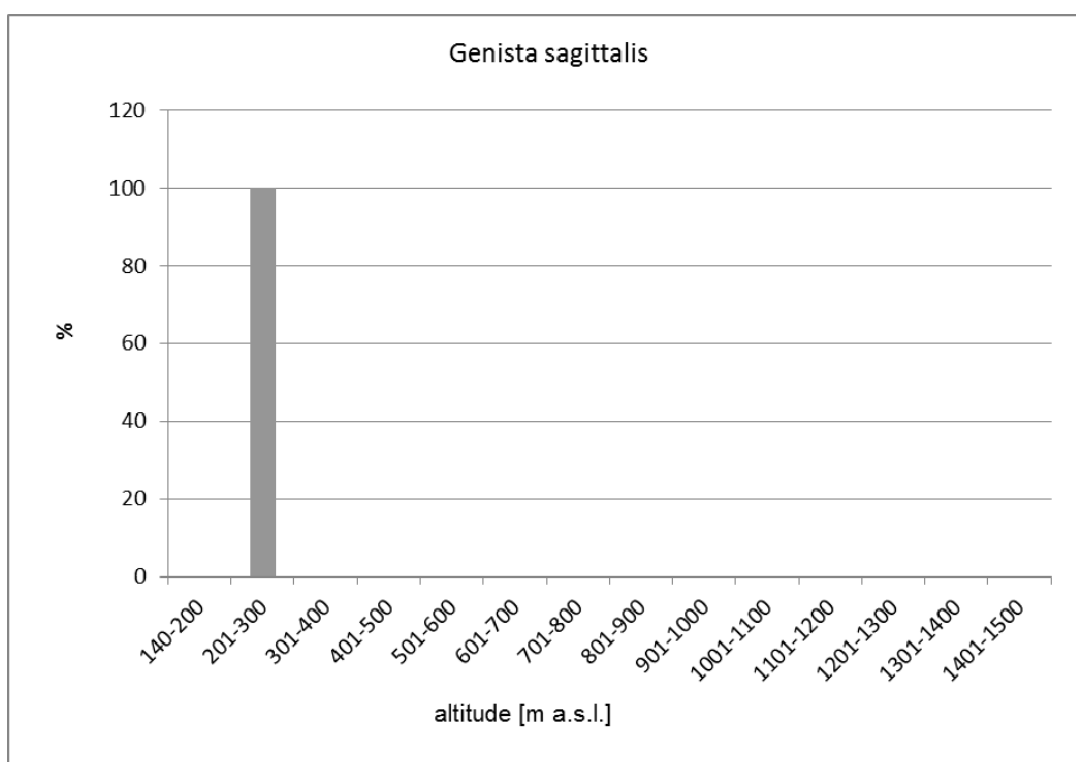
nepožívá výhod plánovaného managementu. Ohrožení je typu přímé fyzické likvidace při lidských zásazích (orba nízkostébelných suchých luk, přísev konkurenčně silných trav do pastvin, absence managementu a pronikání, posléze dominance aktivních, zejména expanzivních druhů (*Calamagrostis epigejos*).

SEZNAM LITERATURY

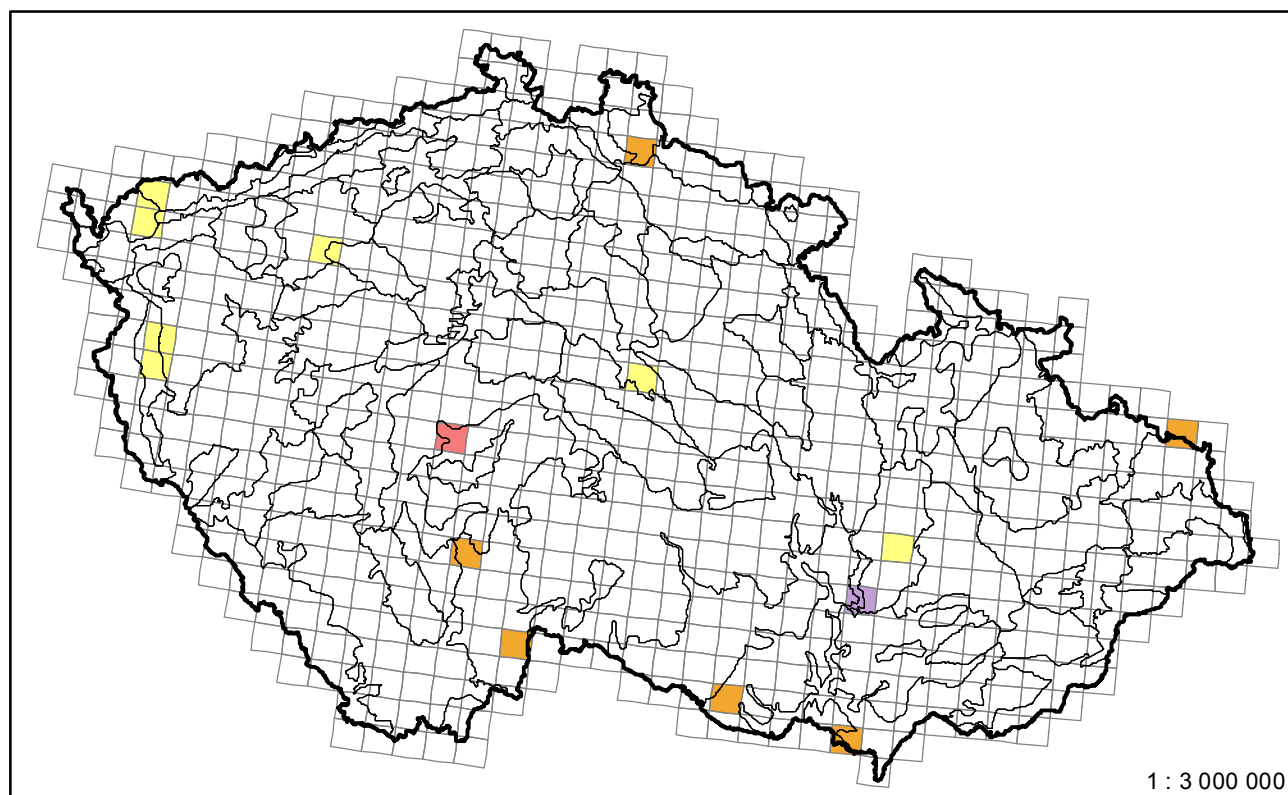
ŠOUREK J., 1958. *Genistella sagittalis* (L.) Gams – nový druh pro Slovensko. Preslia 30: 82-85

SKALICKÁ A., 1993. *Genistella sagittalis* in Czech and Slovak Republic. Novit. Bot. Univ. Carol. 7(1991-1992): 51-57

Výskyt podle nadmořských výšek

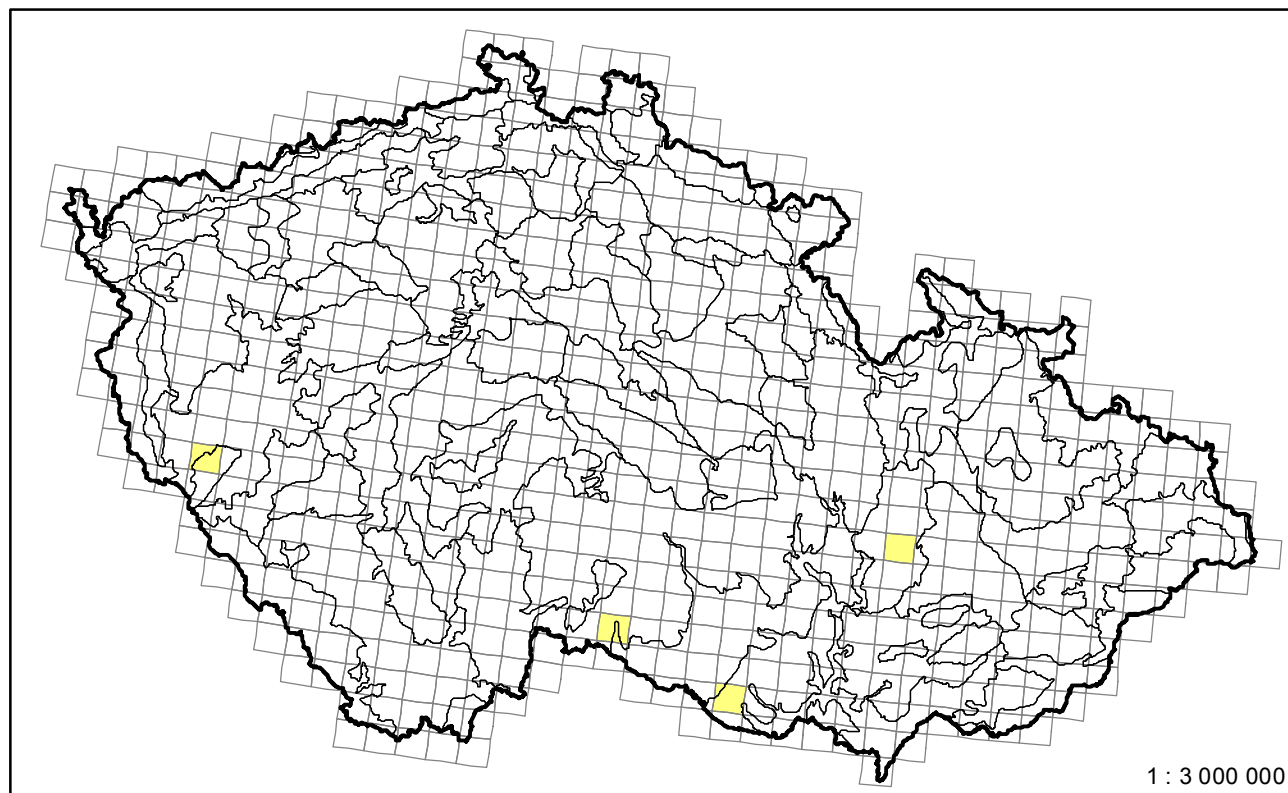

Výskyt do roku 2000

počet lokalit   1   2   3   4

Výskyt po roce 2001

počet lokalit   1